

כתבה מתוך אתר MSN 1.5.2006

הלם קרב והשפעותיו על המין

ד"ר רפי חרותי

סיים לימודי רפואה באונ' ת"א. מומחה ברפואת שיקום. רופא בכיר ומנהל המרפאה לשיקום מיני במרכז הרפואי "רעות". מוסמך מטעם האיגוד הישראלי לטיפול מיני. מרכז תחום בריאות המינית בצה"ל. מרכז הקורס למיניות בביה"ס ללימודי המשך בפקולטה לרפואה באוניברסיטת ת"א

כמעט לכל פגוע הלם-קרב, יש בבית אישה, שמשלמת מחיר לא פחות כבד. ד"ר רפי חרותי מסביר על טיפול זוגי להלומי-קרב ולבנות זוגם, שמוצאות את עצמן לפתע מטפלות בנוסף לילדים, גם בבעל שאיבד בהן עניין

כמעט לכל פגוע הלם-קרב, יש בבית אישה, שמשלמת מחיר לא פחות כבד. ד"ר רפי חרותי מסביר על טיפול זוגי להלומי-קרב ולבנות זוגם, שמוצאות את עצמן לפתע מטפלות בנוסף לילדים, גם בבעל שאיבד בהן עניין

נפגעי פוסט-טראומה ('הלם-קרב') פונים לטיפול שנים רבות אחרי האירוע שריסק את נפשם, בניסיון להחזיר לעצמם ניצוץ של מי שהם היו פעם, בבית ובמיטה. אירוע שממנו הם חזרו שלמים בגופם, הותיר מאחור את חוסנם, גבריותם ויכולת ההתמודדות שלהם .

אבל את המחיר משלמים גם בני משפחתם ובעיקר האישה. מעגלי ההדף מאותה פגיעה

נפשית מקיפים גם אותה. המערכת התומכת דואגת לנפגעי פוסט-טראומה, אך בשלומן של נשותיהם, בקשיים ובתסכול שלהן, לא התעסקו שנים רבות .

יותר ויותר נשים של הלומי קרב מגיעות לטיפול פרטני זוגי במרפאה לשיקום מיני במרכז 'רעות' בתל אביב, כדי לבקש עזרה גם בשביל עצמן, בתקווה לחזור להיות נאהבות ומאהבות .

עת השתחררתי הרופאים המליצו לי

סיפורם של גיל, הלום-קרב ואשתו, ליאת, בהחלט מייצג תופעה זו. גיל היה סטודנט לכלכלה וקצין צעיר במילואים כשפרצה מלחמת יום הכיפורים. הוא כבר היה נשוי לליאת ואב לילדה בת חצי שנה. מראות הזוועה בחווה הסינית, מותם של רבים מחיילי הגדוד ששירתו עמו ותחושת חוסר האונים היו קשים מנשוא עבורו .

כשהסתיימה המלחמה הוא חזר לכאורה לשגרת חייו. הוא סיים תואר ראשון והתחיל לעבוד בבנק ישראל. במשך הזמן נולדו לבני הזוג עוד שתי בנות והחיים נראו טובים. עשר שנים לאחר המלחמה, ללא סימנים מוקדמים, גיל קרס. פתאום הציפו אותו הבזקי זיכרון ממראות הקרב .

הוא התחיל להתנהג מוזר, עד שהפסיק ללכת לעבודה והסתגר בבעתו. רעשים פתאומיים, כמו רעש מטוס, גרמו לו להישכב על המדרכה. הוא הוצף חרדה, עד שמרוב סיוטים התחיל להטיל מימיו במיטה .

הוא אובחן כלוקה בתסמונת הלם-קרב מאוחר. גיל אושפז בבית חולים פסיכיאטרי ואוזן באמצעות תרופות. כשהשתחרר, הכיר בו צה"ל כנכה על רקע נפשי והוא התחיל לפקוד את 'בית הלוחם', שהפך לבית שני עבורו .

במקביל, מותש מהמראות שהציפו אותו, התרחק גיל מאשתו. כל אימת שניסו לקיים יחסים חזרו לפקוד אותו המראות, הריחות והסיוטים. הם הפרידו את מיטותיהם, ולבסוף גם עברו לישון בחדרים נפרדים .

זה היה גם השלב בו המליץ לו הפסיכיאטר לפנות לטיפול מיני, אך גיל לא היה מסוגל לעשות זאת בשל מחסום הבושה. כאשר רצה לבסוף לשנות משהו בחייו, אשתו סירבה. היא התרגלה כבר, ואמרה לו שזו בעיה שלו .

לפני כחמש שנים הוא הגיע אלי בגפו לטיפול במרפאה לשיקום מיני במרכז רפואי 'רעות'. בתחילת הטיפול הוא סיפר לי שבכל פעם שהוא מנסה לגעת בליאת, הוא רואה בעיני רוח את חבריו המתים .

בהתחלה עבדנו על דברים בסיסיים, על החזרת כישורים שאבדו לו, על בניית מרכיבים אינטימיים לא-מיניים בחייו. ביקשתי ממנו שיקנה לאשתו פרחים, דבר שהוא שכח לגמרי, כמו ששכח כל מיומנות חברתית זוגית .

אחר כך הטלתי עליו להזמין את אשתו לבית קפה. שבוע לאחר מכן הוא נדרש להזמין אותה לסרט. השיא היה כשביקשתי ממנו שבערב יטיילו יד ביד לאורך שפת הים. לאט ובעדינות בנינו לו מערך ביטחון בעזרתו חזר לו האמון ביכולתו, בגבריותו, בערך העצמי שלו. בהדרגה התרחב הקשר האינטימי, אבל הדרך לחדר המיטות עוד הייתה רחוקה .

בזכות הדמיון המודרך

כאשר שמה לב ליאת לשינויים בהתנהגותו היא החליטה לשתף פעולה ולהגיע לטיפול. בפגישתנו ספרה לי שהגבר הבוטח והדומיננטי שהיה לה, הפך לילד מבוהל, עצבני ומרוכז בעצמו. בנוסף לשלוש בנות הייתה צריכה לטפל גם בגיל .

במהלך הטיפול המשותף למדה ליאת להכיל את הסיוטים של גיל, והוא למד לראות גם את הצרכים שלה. בעזרת דמיון מודרך הוא למד לדמיין את עצמו לצד ליאת במקומות אליהם המתים לא יגיעו. הוא למד לשלוט על ההזיות שלו ולראות את אשתו כאישה. בחלק הזה של הטיפול מעורבות הסקסולוגיות המוסמכות במרפאה, שהן גם מטפלות זוגיות, והטיפול ניתן על ידי צוות .

בזכות הטיפול הרוויחה ליאת בעל. היא מדווחת היום שגיל למד לגעת, לקבל מגע, לדבר, לטייל, לדעת ולהבין שהיא אישה, עם צרכים ומאווים. בזכות הדמיון המודרך הוא גם למד לספק אותה .

חשוב שנשים של הלומי-קרב ידעו שגם איתן צריך לעבוד, כי המשבר שהן עוברות אינו פחות מזה של הבעל. גם לאישה צריך להחזיר בעדינות ובהדרגה את הנשיות שאיבדה, את היכולת לקבל חזרה גבר במקום הילד שבו היא מטפלת שנים רבות .

מטרת הטיפול היא להחזיר את הפרט והזוג לתפקוד מיטבי במסגרת המגבלות. גיל, לדוגמא, נעשה פחות מרוכז בעצמו ובחוויותיו ופתוח יותר להכיל גם את אשתו. רק היום, לאחר שנות סבל רבות, גיל לומד להביע רגשות ולגעת. טיפול איטי, עדין ומתחשב מצליח לשחזר חלקית את הקשר .

אני שמח שסוף סוף, אחרי שנים רבות, גם נשים מודעות לצרכים שלהן ורוצות להתענג ולענג, לחזור למסגרת זוגית ולא רק משפחתית. הן מפסיקות להכחיש את הצרכים שלהן ולהיות גיבורות אולטימטיביות, שמכריזות בגאון אך בתסכול: "הוא נפגע מההדף, אנחנו נפגענו מההדף שלו ."

הלם קרב

תסמונת הלם-קרב היא תגובה על מאורע דרמטי, המתבטאת בקריסת מנגנוני ההתמודדות. הדבר מתבטא בקשיים בתפקוד החברתי, המשפחתי, האישי, המיני, כולם יחד או חלקם. התסמונת מאופיינת בפלאשבקים מהטראומה, החוזרים ומציפים את הלוקה בה גם 20 שנה ויותר אחרי האירוע .

הלוקה בתסמונת הזו מוצף חרדה, אינו מסוגל לחוות ולהביע רגש, פוחד מאינטימיות ומפתח אדישות והתנהגות של הימנעות. סף הגירוי שלו נמוך והוא סובל מהתקפי זעם קשים, מקשיי ריכוז, מחשדנות יתר ובמקרים מסוימים אף מאלימות ומנטייה להרס עצמי. המונח הלם-קרב הושאל ברבות השנים לחוויות קשות אחרות, כמו תאונות דרכים ופיגועים. היום הטיפול נעשה מיד, דקות אחרי האירוע, לפני שהוא מתקבע והופך לכרוני.